

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6To/24/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121010391
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emil Dubňanský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8121010391.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Dubňanského a sudcov JUDr. Jaroslava Bugeľa a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., L.L.M., MBA na verejnom zasadnutí konanom dňa 04. októbra 2023, v trestnej veci obž. A. B. pre zločin sexuálne zneužívanie podľa § 201 ods. 1 Tr. zákona, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/18/2021 zo dňa 10. februára 2023 takto

rozhodol:

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

obžalovanému A. B., nar. XX.XX.XXXX v A.,
bytom ul. C. XXX/XX,
D. A.

u k l a d á:

Podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j/ Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zákona s použitím § 49 ods. 1 Tr. zákona výkon trestu odňatia slobody podmienčne odkladá a ukladá probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Tr. zákona u r č u j e skúšobnú dobu na 5 (päť) rokov.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a/ Tr. zákona povinnosť nepribližovať sa k poškodeným E. E., nar. XX.XX.XXXX a F. E., nar. XX.XX.XXXX na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti ich obydli.

Podľa § 51 ods. 4 písm. j/ Tr. zákona povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve.

odôvodnenie:

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/18/2021 zo dňa 10. februára 2023 bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného zo zločinu sexuálne zneužívanie podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom dni a čase v období letných mesiacov roku 2018 v G. na adrese H. č. 17 pred spaním, najmenej dvakrát svojím jazykom oblízal pery mal. V. V., nar. XX. XX. XXXX, dotýkal sa jej genitálií tak, že z prednej časti dal ruku do pyžama a chytil jej zadok, trikrát jej strkal prst do vagíny, hladkal jej prsia i genitálie a tiež najmenej jedenkrát sa dotýkal genitálií aj mal. F., nar. XX. XX. XXXX, strkal jej prst do vagíny a chytal ju za prsia a to aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že maloleté E. a F. E. v tom čase nedovŕšili pätnásť rok svojho života.

Za uvedené konanie bol obžalovanému podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j/ Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody na 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona okresný súd obžalovaného zaradil na výkon uloženého trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal ihneď po jeho vyhlásení obžalovaný odvolanie, ktoré bližšie písomne nezdôvodnil.

Na základe takto podaného odvolania krajský súd v zmysle ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým obžalovaný podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

Krajský súd po preskúmaní predloženého spisového materiálu konštatuje, že súd prvého stupňa na hlavných pojednávaniach vykonal celé do úvahy prichádzajúce dokazovanie týkajúce sa skutku uvedeného v obžalobe prokurátora a boli vykonané dôkazy v rozsahu potrebnom na náležité zistenie a ustálenie skutkového stavu veci a to zákonným spôsobom, pričom žiadna z procesných strán sa vykonania ďalšieho dokazovania ani v odvolacom konaní nedomáhala. Z takto procesne zabezpečených dôkazov následne okresný súd vyvodil skutkové okolnosti, tak ako sú uvedené vo výroku napadnutého rozsudku, pričom tieto majú oporu vo výsledkoch dokazovania. Prvostupňový súd vyhodnotil dôkazy v súlade so zásadou uvedenou v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Krajský súd považuje tieto skutkové zistenia za správne, s nimi sa stotožnil a keďže súd prvého stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí podrobne rozviedol jednotlivé dôkazy, z ktorých pri ustálení skutkového stavu vychádzal, odvolací súd na toto rozhodnutie súdu prvého stupňa v celom rozsahu odkazuje.

Krajský súd konštatuje, že prípravné konanie bolo vykonané procesným spôsobom a dôkazy boli zaobstarané v dostatočnom rozsahu odôvodňujúcim podanie obžaloby. Súd prvého stupňa sa s týmito dôkazmi vysporiadal v celom rozsahu a to aj s prihliadnutím na návrhy procesných strán.

Výsledky vykonaného dokazovania v danom prípade vyznievajú jednoznačne a tvoria ucelenú reťaz tak priamych, ako aj nepriamych dôkazov, z ktorých bez akýchkoľvek pochybností možno vyvodiť bezpečný záver, že obžalovaný spáchal skutok, ktorý mu bol obžalobou kladený za vinu. Úplnosť vykonaných dôkazných prostriedkov vytvorila vo veci nevyhnutný základ na záverečnú myšlienkovú činnosť aj odvolacieho súdu, ktorá spočívala v zhodnotení dôkazov v zmysle uvedených zásad vyplývajúcich z § 2 ods. 12 Trestného poriadku a na vytvorenie záverov o tom, či, ako a k akému skutku došlo. Z obsahu odôvodnenia rozsudku vyplýva, že uvedené hodnotenie dôkazov neodporuje základným princípom logického myslenia.

Vychádzajúc z dôkazov vykonaných v konaní pred prvostupňovým súdom aj krajský súd dospel k názoru, že výrok o vine obžalovaného je možné ustáliť na základe výpovedí oboch maloletých poškodených dievčat, ktoré o jeho správaní spôsobom primeraným ich veku vypovedali v prípravnom konaní. Ako to podrobne uvádza okresný súd vo svojom odôvodnení, maloletá E. presne opísala koľkokrát a kde sa jej obžalovaný dotýkal a to na prsiach, na ústach a na „pišuli“, kedy jej dvakrát jazykom oblízal pery, chytal ju rukou za zadok a tiež sa jej trikrát dotýkal v rozkroku, kedy zakaždým jej strkal prsty

do vagíny. Tiež ju hladkal po prsiach a na vagíne. Maloletá F. tiež vypovedala, že jej obžalovaný (dedo A., ako ho ona volala) strčil prst do vagíny a chytal ju za prsia (pričom chytanie za prsia súd prvého stupňa v zmysle jej výpovede doplnil do skutkovej vety výrokovej časti napadnutého rozsudku). Z výpovedí oboch maloletých dievčat vyplynulo, že obžalovaný sa ich dotýkal na intímnych miestach, pričom tieto dotyky tak, ako ich obe dievčatá opísali nemali náhodný charakter pri hre, ako sa to snažil zľahčovať obžalovaný. Ich charakter a intenzita svedčia o zámere obžalovaného takto konať s cieľom svojho sexuálneho uspokojenia. Vo vzťahu k týmto výpovediam oboch maloletých detí okresný súd poukázal, že nielen u obžalovaného ale aj všeobecne v spoločnosti existujú predsudky voči obetiam sexuálneho zneužívania v tom, že tieto obe si vymýšľajú a nie sú schopné podať pravdivú a úplnú výpoveď o prežitých udalostiach, najmä ak sú to deti. V danom prípade aj obžalovaný podobne ako na psychologickom vyšetrení u znalkyne G. I. manipulatívne podsúval súdu premisu, že deti nemôžu vypovedať pravdu a že sú to vlastne dve žalobaby, ktoré si to na neho vymysleli. Súd prvého stupňa však nemal, tak ako odvolací súd, najmenší dôvod neveriť obom výpovediam poškodených detí, ktoré považuje za autentický prejav prežitých udalostí, pretože obe deti vzhľadom na svoj nízky vek a sexuálnu nezrelosť by neboli schopné si vymyslieť takúto formu sexuálneho správania, ktorá bola pre nich dovtedy nepoznaná. Aj svedkyňa G. J. (matka poškodených dievčat) uviedla, že obe dievčatá neboli svedkami prejavov intimity medzi ňou a jej terajším manželom. Súd prvého stupňa sa pritom opierať aj o závery znaleckého vyšetrenia znalkyne G. I., ktorá jednoznačne uviedla, že výpoveď oboch dievčat o prežitých udalostiach je autentická, pretože najmä u E. sa pri výpovedi prejavuje primeraný emočný doprovod, dostavuje sa sprítomnenie a znovuprežívanie udalostí a pri ich reprodukcii sa jej chveje hlas. Znalecké posudky na oba maloleté deti predstavujú zhodnotenie ich osobností zo psychologického hľadiska v takej miere a podobe, že prvostupňovému súdu umožnili urobiť záver o pravdivosti ich výpovedí z prípravného konania, ktoré okresný súd prečítaním ich obsahu vykonal na hlavnom pojednávaní. E. je podľa znalkyne plachá, citlivo prežíva udalosti a nie je a nechce byť stredom pozornosti a preto nie je u nej motivácia udaním obžalovaného upútať na seba pozornosť, najmä ak je zrejmé, že konanie obžalovaného prispelo k traumatizácii jej osobnosti, čím absentuje psychologicky zrozumiteľný dôvod na klamlivú výpoveď. E. má dobrú všeobecnú a špecifickú vierohodnosť a o vyšetrovaných udalostiach hovorí tak, ako ich prežila. Súd prvého stupňa sa stotožnil s názorom znalkyne, že tak E. ako aj F. nemajú dôvod svojou výpoveďou niekomu pomáhať alebo škodiť. F. je zo psychologického hľadiska veľmi zhovorčivá s vysokou inteligenciou a jej špecifická vierohodnosť je postačujúca. Na podstatu udalostí si pamätá, hoci je zrejmé, že vzhľadom na jej nízky vek, to, čo jej robil obžalovaný, nepovažovala za niečo zlé a zlý význam tomu začala pripisovať až neskôr vplyvom okolia. Ani jedno z dievčat správaniu obžalovaného, ktoré opísali vo svojich výpovediach nepripisovalo sexuálny význam, a to vzhľadom na vtedy ešte nevyvinutý sexuálny pud. Napokon svedkyňa G. J. (E.) podrobne a do detailov vo svojej výpovedi opísala to, ako sa od dcéry E. a neskôr aj od F. dozvedela o tom, akého konania sa voči nim dopúšťal obžalovaný, pričom tie skutočnosti, ktoré obe poškodené dievčatá opisovali vo svojich výpovediach, povedali aj svojej mame, ktorá ich sprostredkovala vo svojej výpovedi súdu. Je pochopiteľné, že sa výpoveď tejto svedkyne môže v detailoch a najmä v počte útokov obžalovaného na jej dcéry líšiť, čo je odôvodnené stavom jej rozrušenia, ale v celku aj tento nepriamy dôkaz spolu so znaleckými posudkami a výpoveďou znalkyne G. I. preukazujú pravdivosť výpovedí oboch poškodených dievčat. Napokon E. sa o svojom zážitku zdôverila družke obžalovaného, ale tá ju nebrala vážne. F. tiež vypovedala, že babka jej povedala, že si nemá všímať deda A., keď videla, ako ju chytá za pišuľu, čo znamená, že svedkyňa K. buď uvedené konanie obžalovaného priamo videla, alebo jej o tom povedala F.. Uvedené vyracia obranu obžalovaného, že deti by na neho žalovali, pretože tak v podstate E. urobila aj v tomto prípade, pričom si uvedomovala, že toto konanie obžalovaného je zlé (hoci mu nepripisovala sexuálny kontext), ale bola odmietnutá. Až mama, ktorú chcela E. chrániť, ju vypočula a začala túto záležitosť riešiť najprv s obžalovaným a s jeho družkou a následne aj podaním trestného oznámenia. To, že E. alebo F. o tom mame nepovedali dlhšiu dobu je z hľadiska motivácie E. pochopiteľné s tým, že tým chcela ochrániť svoju mamu, ako jej najbližšiu osobu. Navyše ako vyplynulo zo znaleckého posudku znalkyne G. I., E. je plaché a citlivé dievča, teda nie je osobou, ktorá by sa zverovala s takýmto typom konania, čo musí byť aj pre extrovertnejšie povahy mimoriadne psychicky a emocionálne náročná vec a nepríjemná skúsenosť. F. tak urobila až na podnet mamy, čo je ale vzhľadom na jej vek pochopiteľné, pretože tomu nepríkladala žiaden význam, len vedela, že je to zlé. Uvedené oneskorenie odhalenia sexuálneho zneužívania obžalovaným teda neznamená, že by si to obe dievčatá vymysleli, práve naopak, toto ich konanie je logicky ako aj psychologicky zrozumiteľné. Nebol zistený žiaden zisťný alebo iným motív (nenávisť alebo hnev na obžalovaného), ktorý by súdy mohli vnímať ako snahu poškodiť obžalovanému. Napokon aj sám obžalovaný potvrdil, že až do odhalenia tohto jeho konania mali s deťmi a ich matkou výborný vzťah a brali ich ako rodinu, čomu zodpovedalo aj familiárne oslovenie dedko (obžalovaný) a

babka (L. K.). Preto aj keď sa obe poškodené deti tešili spoločnosti obžalovaného, uvedené neznamená, že k sexuálnemu zneužívaniu nedošlo.

Krajský súd k uvedenému dodáva, že dôvodom pre ktorý došlo k podaniu trestného oznámenia až odstupom dlhšieho času bola aj tá skutočnosť, čo uviedla znalkyňa G. M. I., že E. o tom nepovedala matke hneď po tom, lebo citlivo vnímala, že pre jej matku je družka obž. A. B. najlepšou kamarátkou a nechcela, aby matka prišla o najlepšiu priateľku. Až keď zistila, že aj jej mladšia sestra zažíva s obžalovaným rovnaké negatívne zážitky, ako mala ona sama, až vtedy o vyšetrovaných udalostiach prezradila matke.

Krajský súd na tomto mieste súčasne poukazuje na závery znaleckých posudkov spracovaných jednak na obžalovaného a poškodené, ktoré sú podrobne uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku. Znalkyňa G. I. vo svojom písomnom znaleckom posudku ako aj vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní okrem iného uviedla, že u obžalovaného sa prejavuje skrytá agresivita, najmä nepriama – verbálna, avšak s konkrétnym záverom vyvolať u druhého strach a neistotu, pričom morálne normy obžalovaného sú postavené širšie, a obžalovaný, ak sa mu to hodí, nemá problém ani porušiť zákonné normy. Hoci je všeobecná vierohodnosť u obžalovaného dobrá, špecifická vierohodnosť je znížená, pričom podľa znalkyne sa obžalovaný snaží javiť v lepšom svetle, ako v skutočnosti je. Snaží sa tiež podsúvať o sebe pozitívne informácie a vytvárať o sebe dobrý dojem. Jeho lži skóre je však vysoké. Obžalovaný dokáže podľa znalkyne manipuláciami presvedčať, ovplyvňovať a zastrašovať, pričom to robí veľmi nenápadne a je pre neho veľmi jednoduché zastrašiť malé dieťa, ktoré mu dôveruje. U obžalovaného sa prejavuje asociálna porucha osobnosti, pričom fabulácie sú vzhľadom na jeho štruktúru osobnosti podľa znalkyne možné.

Podľa dlhodobej ustálenej súdnej praxe (pozri napr. R XX/XX-XX.) súhrn nepriamych dôkazov k preukázaniu viny obvineného musí tvoriť logickú a ničím nenarušenú sústavu vzájomne sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti žalovaného skutku a usvedčuje z jeho spáchania obvineného, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného záveru. V posudzovanom prípade je potrebné uviesť, že obžalovaný je zo spáchania žalovaného skutku usvedčovaný priamymi dôkazmi – výpoveďami poškodených maloletých E. a F.E. Tieto výpovede (ako priame dôkazy) boli navyše podporené dôkazmi nepriamymi, a to výpoveďami svedkyne G. J. (ich matky) ako aj spracovanými znaleckými posudkami a výpoveďami príslušných znalcov.

Odvolací súd poukazuje aj na to, čo vyplýva z odbornej literatúry, že medzi hlavné črty prípadov sexuálneho zneužívania možno zaradiť najmä to, že obeť je zvyčajne jediným svedkom a navyše svedkom, ktorý je spravidla vystavený masívnej manipulácii (a umlčivaniu) zo strany páchatel'a i zo strany okolia, nízky vek obeť, ktorý môže byť zneužitý na podkopanie dôveryhodnosti jej výpovede napriek tomu, že dieťa je práve kvôli svojmu veku zraniteľnejším voči sexuálnej viktimizácii a má právo na osobitnú úroveň ochrany, nedostatok forenzných dôkazov, kontraintuitívne reakcie (primárnych i sekundárnych) obeť - teda reakcie, ktoré nezodpovedajú očakávaniam priemerného človeka ohľadne toho, ako by obeť mala správne alebo logicky reagovať. Reakcie obeť sexuálneho násillia sú vzhľadom na kontext situácie a mechanizmy traumy nanajvyš opodstatnené, no priemerný človek (z radov laikov i profesionálov) nemá vedomosti o špecifikách traumy sexuálneho násillia a preto hodnotí správanie obeť predpojata. Sexuálne násillie sa môže pritom odohrávať v priebehu dní, týždňov, mesiacov, rokov a to vo forme viacnásobných útokov. Kvôli množstvu útokov môže byť pre dieťa ťažké pamätať si presné detaily každého individuálneho útoku. Dôraz na dôveryhodnosť dieťaťa - kombinácia kontraintuitívnych reakcií, chýbajúci svedkovia a/alebo forenzné dôkazy vedie k tomu, že spochybňovanie dôveryhodnosti poškodeného je jadrom obrany obvineného.

Vychádzajúc z publikovaných výskumov bežný človek očakáva, že "normálnou" reakciou pri napadnutí agresorom je viditeľná a hlasná obrana - útek, boj, krik, protest. Ak obeť takéto znaky odporu neprejavuje, človek by sa mohol domnievať, že nešlo o sexuálne napadnutie. Traumatický podnet vyvoláva v zásade dva typy automatickej obrannej reakcie organizmu: 1. hyperarousal - celkové nabudenie organizmu umožňujúce aktívne bojovať, alebo utiecť, a 2. hypoarousal - celkové ochromenie, „zamrznutie“ organizmu, pri ktorom nie je možné reagovať navonok aktívne. Dôležité je vedieť, že ide o inštinktívne obrany organizmu, ktoré nie sú pod vôľovou kontrolou a ani nič nevypovedajú o charaktere a hodnotovej orientácii človeka.

Faktory, ktoré automaticky navodzujú ochromujúcu reakciu, sú napr. strach, vnímaná bezmocnosť a predovšetkým koncept zrady - dieťa, ktoré je zneužívané, a ktoré páchatelovi dôveruje. Útok sa tu skôr prejavuje v nejasných kontúrach, nakoľko páchatel môže pristupovať k obeti milo, nežne a láskavo a využívať mnohoraké formy manipulácie, aby obeť primäl k spolupráci. Páchatelovou primárnou zbraňou v páchaní sexuálneho zneužívania sú dôvera a láska, ktorú k nemu prechováva obeť a ostatní členovia rodiny. Jedinci, ktorí sa sexuálneho zneužívania dopúšťajú v domácnostiach, sú často vnímaní ako menej nebezpeční. Avšak práve oni sú skúsenejší, prekračujú viac hraníc, sú viac chránení pred odhalením, viac zrádzajú a vytvárajú viac rodinných konfliktov, sú viac psychicky a emočne pohrúžení do zneužívania. Je veľmi dôležité uvedomiť si, že páchatel manipuluje tak obeť, ako aj rodinných príslušníkov obeť. Okrem dôvery a lásky, páchatel používa iné netradičné zbrane. Mocnou zbraňou je napr. príjemné vystupovanie. Keď je niekto milý, je ťažké ho konfrontovať, vymedziť mu hranice, alebo mu nedôverovať. Páchatel ráta s tým, že v spoločnosti pretrváva presvedčenie, že milota nemôže koexistovať s násilím, zlom, alebo deviáciou. Páchatelia používajú dôveru a lásku, ktorá je už votkaná vo vzťahu, aby narušili všetky hranice a prevrátili rolu opatrovateľov na príležitosť k zneužívaniu. Súčasne je očakávané, že "normálnou" reakciou po napadnutí agresorom je bezprostredné vyhľadanie pomoci. Pri sexuálnom zneužívaní ide o trestný čin s obzvlášť vysokou mierou latencie. O väčšine prípadov sexuálneho zneužívania nie sú orgány činné v trestnom konaní nikdy upovedomené. Skúsenosť zo sexuálneho zneužívania prezradí značná časť obetí až s odstupom času (ak vôbec). Výskumami bolo pritom zistené, že typické časové rozpätie medzi zneužívaním a jeho odhalením je 8 až 15 rokov. Krátkosť časového odstupu medzi sexuálnym zneužívaním a vypovedaním o ňom pred autoritami nie je teda spoľahlivým indikátorom dôveryhodnosti a nie je ani nevyhnutným indikátorom falošného (krivého) obvinenia. Taktiež vedecké výskumy odhalili, že asymptomatické obeť tvoria až 40 % spomedzi všetkých prípadov sexuálneho zneužívania a ďalších 30 % obetí vykazuje len málo symptómov. Škála možných reakcií obeť na traumu sexuálneho zneužívania je veľmi široká - od normálneho pozitívneho fungovania v každodennom živote, ktoré nevykazuje nijaké varovné signály, cez málo výrazné signály, až po očividné, extrémne negatívne signály. Je možné, že v čase prebiehajúceho sexuálneho zneužívania a krátko po ňom mnohé obeť nevykazujú žiadne príznaky traumy, resp. vykazujú len príznaky nepatrné, a hĺbka traumy vyjde najavo až v neskoré adolescencii alebo v dospelosti.

Vychádzajú z vyššie uvedených dôkazov mal preto aj odvolací súd za to, že vina obž. A. B. bola spoľahlivo preukázaná vykonanými ako priamymi tak aj nepriamymi dôkazmi, na podklade ktorých je možné vyvodiť bezpečný záver o tom, že skutok sa stal, je trestným činom a za jeho spáchanie je trestnoprávne zodpovedný obžalovaný. Súhrn takto vykonaných dôkazov tvorí logickú a ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňajúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti zažalovaného skutku a usvedčuje z jeho spáchania obžalovaného.

Správne a zákonu zodpovedajúce, sú preto právne závery okresného súdu, pokiaľ ide o výrok o vine napadnutého rozsudku a rovnako tak aj pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu konania obžalovaného A. B., ktorý tam uvádzaným konaním naplnil po objektívnej aj subjektívnej stránke obligatórne náležitosti súdeného zločinu poukazujúc na jeho podrobné odôvodnenie uvedené v napadnutom rozsudku.

Prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí vyhodnotil existenciu poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. j/ Trestného zákona (obžalovaný viedol pred spáchaním trestného činu riadny život), bez zistenia priťažujúcich okolností uvedených v § 37 Trestného zákona a pri ukladaní trestu v súlade s § 38 ods. 3 Trestného zákona znižoval hornú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu, s čím sa stotožnil aj krajský súd, keďže k neskoršiemu podmienenému zastaveniu trestného stíhania (viď uznesenie Okresnej prokuratúry Prešov sp. zn. 2Pv 90/19/7707 zo dňa 12.04.2019) a odsúdeniu obžalovaného (rozhodnutie Amtsgericht Königs Wusrethausen zo dňa 10.03.2020 sp. zn. 1411 Js5706/20 2Cs 258/20) došlo za skutky spáchané až po teraz stíhanej trestnej činnosti.

Okresný súd pri ukladaní trestu zohľadnil následok, ktorý obžalovaný svojím konaním obom maloletým deťom spôsobil. V čase spáchania skutku boli obe dievčatá v nízkom veku, čo zvyšuje mieru nebezpečnosti konania obžalovaného v tom, že sexuálne zneužil malé deti, ktoré sa nielen nedokázali brániť, ale vzhľadom na absenciu sexuálneho pudu vyplývajúcu z ich veku nedokázali toto spávanie obžalovaného v prvom momente vyhodnotiť ako neprijateľné. Obžalovaný sa trestného činu dopúšťal opakovane, čiže sa nejednalo o jednorazový útok a tohto opakovaného konania sa dopustil na dvoch maloletých deťoch, u ktorých najskôr vybudoval pocit bezpečia a dôvery, ktorú potom tým najhorším možným spôsobom zneužil, aby uspokojil svoje pudy a potreby. Na strane druhej obžalovaný nie je

kriminálne a ani duševne narušený jedinec, a preto súd prvého stupňa pri ukladaní trestu starostlivo zvažoval aj preventívny účinok pôsobenia trestu na osobu obžalovaného tak, aby uložený trest zodpovedal nielen konaniu, ktorého sa obžalovaný dopustil a jeho následkom, ale zároveň aj umožnil obžalovanému, aby si uvedomil do budúcnosti trestnosť, ale najmä škodlivosť tohto svojho konania. Preto okresný súd uložil obžalovanému trest odňatia slobody v trvaní piatich rokov, ktorý zodpovedá všetkým kritériám a zásadám ukladania trestu a ktorý je podľa presvedčenia súdu prvého stupňa vychádzajúceho z vykonaných dôkazov spravodlivou a primeranou odpoveďou štátu reprezentovaného súdom na konanie obžalovaného a závažnosť tých okruhov vzťahov, ktoré svojím konaním obžalovaný narušil.

Z takto ukladaným trestom sa ale krajský súd nestotožnil z dôvodu jeho neprimeranosti a to na základe nižšie uvedených skutočností.

Trest plní funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti), a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti).

Už Európsky súd pre ľudské práva, Ústavný súd Slovenskej republiky ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach pri uplatňovaní požiadavky primeranosti trestu uplatňuje princíp proporcionality, vyjadrujúci požiadavku zachovania spravodlivej rovnováhy medzi všeobecnými záujmami spoločnosti a garanciami základných práv jednotlivcov, resp. požiadavku proporcionality medzi zásahom do práva a sledovaným cieľom, pričom nevyhnutnosť rešpektovania tohto princípu zdôrazňuje aj pri zásahoch do práv chránených dohovorom majúcich podobu trestných sankcií. Aj keď trestnou sadzbou zákonodarca v súlade so zásadou nulla poena sine lege stanovuje súdu isté mantinely pri jeho rozhodovaní, zároveň mu ponecháva dostatočný priestor pre individualizáciu trestu podľa okolností konkrétneho prípadu. Trest (osobitne trest odňatia slobody) ako sankcia predstavuje najcitlivejší a najtvrdší prostriedok štátneho donútenia. Z hodnotového systému právneho štátu je nutné vyvodiť, že sloboda môže byť zachovaná jedine tak, že sa s ňou bude nakladať ako s najväčším princípom, ktorý nesmie byť obetovaný účelnosti a jednotlivým výhodám. Trest realizuje svoje poslanie - ochranu spoločnosti niekoľkými funkciami, ako sú represia, resocializácia páchatelov trestných činov, a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Vychádzajúc zo zásady humanity treba dodržať princíp úmernosti represie, aby táto neprekročila mieru nevyhnutnú pre splnenie účelu trestu. Teoretické východiská penológie poukazujú na potrebu zvoliť optimálnu mieru represie, keďže ani príliš mierny ani príliš prísny trest podľa nej nepôsobia výchovne, ale demoralizujúco a zároveň varujú pred tzv. exemplárnym trestaním spočívajúcim v tom, že sa konkrétna prísnosť trestu neodôvodňuje hľadiskom individuálnej prevencie, ale potrebou odstrániť verejnosť ustanovením prehnane prísnych trestov, kde je zintenzívnením represie potlačený moment prevencie. Moderné humanistické teórie zaoberajúce sa účelom trestu a trestného práva vôbec sú založené na myšlienke, že trestné konanie má sledovať rovnako preventívny a resocializačný cieľ, má totiž prispieť k polepseniu a náprave páchatela. Cieľom trestného konania má byť dosiahnutie toho, aby obvinený páchatel zaujal ku spáchaniu trestného činu sebakritický a kajúcny postoj, ktorý sľubuje možnosť jeho nápravy. V takom prípade je dobré, že páchatel trest považuje za adekvátny, spravodlivý a súhlasí s ním. V trestnom zákonodarstve právneho štátu nie je trest sám osebe účelom, nepredstavuje odplatu za spáchaný trestný čin. Takéto ponímanie trestu sa líši od absolútnych teórií trestu vychádzajúc zo zásady „punitur, ne peccato“, teda „trestá sa, aby nebolo páchané zlo“. Preto možno nepochybne konštatovať, že páchatela môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou, zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste, prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatelovi trestného činu. Neprimeraný trest je teda negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu, pričom páchatel, ktorému toto bezprávie spôsobil štát, nebude mať možnosť dosiahnuť negáciu štátom spôsobenej negácie práva, keďže monopol na trestanie má v rukách štát. V zmysle zákonnej požiadavky primeranosti trestu má byť uložený trest úmerný aj škode, ktorú páchatel trestným činom spôsobil a nemá páchatelovi spôsobiť zbytočné útrapy. Trest ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchatela nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zvážených okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatela. Z požiadavky primeranosti trestu jednoznačne vyplýva zákaz akéhokoľvek exemplárneho trestania. Trestnú represiu je preto nutné uplatňovať len

v nevyhnutne nutnej miere. Trest nesmie byť prejavom neprimeraného inštitucionalizovaného násilia spoločnosti voči jednotlivcovi. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý, spravodlivým je vždy len primeraný trest. U páchatela neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel oprávnené nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktoré trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutným predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatela je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatela pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu tak možno považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Medzi skutočnosťami, na ktoré by v záujme individualizácie trestu mal súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadať, patria napríklad spôsob spáchania činu a jeho následok, miera zavinenia, pohnútky, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatela, pomery páchatela (majetkové, osobné, rodinné pomery, zdravotný stav páchatela a jeho rodiny) či možnosť jeho nápravy. Nevyhnutné je celkové posúdenie osobnosti obžalovaného, jeho osobnostného profilu, charakterových a psychických vlastností, veku a podobne, ako i individuálne posúdenie pohnútok a dôvodov, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu. Tak ako pri rozhodovaní o vine i pri rozhodovaní o treste sa vnútorné presvedčenie súdu vytvára na základe logického úsudku, na zodpovednom a starostlivom zhodnotení každej z jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach a v súhrne. Len dôsledné a dôkladné poznanie veci a všetkých okolností prípadu umožňuje, aby súd v zmysle zásad voľného uváženia, objektívnosti a diferencovanosti rozhodol o spravodlivej výmere konkrétneho trestu. Pri hodnotení jednotlivých okolností prípadu individuálne i v ich vzájomných súvislostiach sa uplatňujú predovšetkým analytické a syntetické metódy poznávania, indukcia, dedukcia, ako aj metódy formálnej i dialektickej logiky, ale aj ďalšie bežné metódy poznávania, aby ich výsledkom mohlo byť spravodlivé, jasné zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie tak núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupovaniu súdu pri rozhodovaní o treste.

Odvolací súd v rámci všeobecných zásad platných pre ukladanie trestov pri určovaní druhu trestu a jeho výmery následne vyhodnotil všetky okolnosti, ako aj momenty, ktoré ovplyvňujú požiadavku ochrany spoločnosti a občanov pred páchaním takejto trestnej činnosti, pričom zväžil aj okolnosti na strane obžalovaného, ktorý ma v registri trestov 2 záznamy, v podobe jedného podmienenečného zastavenia trestného stíhania (uznesenie Okresnej prokuratúry Prešov sp. zn. 2Pv 90/19/7707 zo dňa 12.04.2019 pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona, pričom obžalovaný sa v skúšobnej dobe osvedčil) a jedného odsúdenia cudzozemským súdom na peňažný trest za nezastavenie po dopravnej nehode. Obžalovaný nevykazuje vlastnosti/znaky kriminálne narušenej osoby a v danom prípade možno konštatovať, že sa jednalo o ojedinelé vybočenie (exces) z vedenia inak riadneho života. Taktiež pobyt obžalovaného na slobode podľa znaleckého posudku z psychiatrie zo sexuologického a psychiatrického hľadiska nie je nebezpečný pre spoločnosť a nebola zistená ani porucha koordinácie sexuálnych systémov v zmysle sexuálnej agresivity ani pedofilná proceptivita.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného krajský súd dospel k záveru, že na nápravu páchatela, zohľadniac ale na druhej strane opakovanosť jeho konania voči dvom maloletým deťom, ktoré ale konaniu obžalovaného pripisujú skôr násilný, nie sexuálny význam, je trestom primeraným vo výmere 3 rokov, ktorý podľa názoru krajského súdu v plnej miere zodpovedá zásadám pre ukladanie trestov vzhľadom na vyššie uvedené a to aj z hľadiska individuálnej a generálnej prevencie. Prihliadal pritom i na spôsob spáchania činu a jeho následok, na hodnotenie osoby obžalovaného, jeho pomery a možnosti jeho nápravy, z čoho vyvodil záver, že boli splnené zákonné podmienky pre uloženie takéhoto trestu.

Zároveň po vyhodnotení všetkých okolností súvisiacich s rozhodovaním o spôsobe výkonu uloženého trestu bol zo strany krajského súdu vyvodенý záver, že sú splnené podmienky ustanovené v § 51 ods. 1

Trestného zákona v spojení s § 49 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona, a preto bol výkon uloženého trestu odňatia slobody obžalovanému podmienene odložený, za súčasného uloženia probačného dohľadu a stanovenia maximálnej skúšobnej doby na 5 rokov. Odvolací súd má za to, že boli splnené zákonné podmienky pre uloženie takéhoto trestu a účel trestu odňatia slobody sa dosiahne i bez jeho výkonu. Ukladanie nepodmienečného trestu odňatia slobody obžalovanému by bolo podľa názoru krajského súdu neprímerane prísne a jeho nápravu možno dosiahnuť, resp. zabezpečiť aj bez jeho priameho výkonu. Obžalovaný v priebehu plynutia tejto skúšobnej doby, ktorá bola stanovaná na maximálnu prípustnú dobu 5 rokov, spôsobom svojho života a svojim správaním preukáže, či účel trestu sa dosiahne aj bez nariadenia výkonu trestu.

Za účelom posilnenia výchovného účinku na obžalovaného mu bola tiež v skúšobnej dobe uložená povinnosť spočívajúca v príkaze nepribližovať sa k poškodeným E. E., nar. XX.XX.XXXX a F. E., nar. XX.XX.XXXX na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a nezdržiavať sa v blízkosti ich obydľia a povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii, alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve.

Krajský súd už len na záver dodáva, že okresný súd vo svojom rozhodnutí presvedčivo zdôvodnil, o aké dôkazy oprel svoje rozhodnutie, akými úvahami sa pri tomto hodnotení spravoval a prečo neuveril ostatným dôkazom. Výsledky vykonaného dokazovania tvoria ucelenú reťaz tak priamych, ako aj nepriamych dôkazov, z ktorých bez rozumných pochybností, možno vyvodiť bezpečný záver, že obžalovaný spáchal skutok tak, ako je uvedený v napadnutom rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil s takto uvedeným hodnotením dôkazov. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo obžalovaného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené obžalovaným, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných procesnými stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré v podstatných bodoch a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo obžalovaného na spravodlivý proces. Proces dokazovania (a to nie len z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých vo veci vykonaných dôkazov dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 36/2015 zo dňa 25. augusta 2015).

Pokiaľ ide o samotné hodnotenie dôkazov, krajský súd na základe preskúmania odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a na základe štúdia predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že okresný súd sa správne, logicky a presvedčivo vysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre jeho rozhodnutie. Všetky vykonané dôkazy okresný súd náležite, jednotlivo aj vzájomne vyhodnotil a dospel tak k správnym a úplným skutkovým záverom, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu plne zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania. Predmetný skutok sa aj podľa názoru krajského súdu stal tak, ako ho prvostupňový súd správne ustálil vo výrokovej časti napadnutého rozsudku a nepochybne ho spáchal obžalovaný tam rozvedeným konaním. O týchto skutkových záveroch nemá odvolací súd žiadne pochybnosti, tieto sú presvedčivé a vychádzajú z konkrétnych vykonaných dôkazov, ktoré vo svojom súhrne jednoznačne usvedčili obžalovaného zo spáchania žalovaného skutku.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na to, že v dvojinštancnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa.

Záverom krajský súd konštatuje, že z dôvodov uvedených vyššie sa ale nestotožnil s výškou uloženého trestu odňatia slobody okresným súdom a preto vyhovel čiastočne odvolaniu obžalovaného, ktorému zmiernil uložený trest odňatia slobody.

A keďže obžalovaný nepredložil žiadne písomné dôvody odvolania, na ktoré by musel krajský súd reagovať a odpovedať na ne, toto boli podstatné dôvody, pre ktoré rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Rozhodnutie bolo prijaté jednohlasne.
jednohlasný

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.